

2020-02-07
Kommunfullmäktiges presidium
För kännedom: Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Barn- kultur, och utbildningsnämnden
Miljö- och byggnämnden

Revisionsrapport – Protokollsskrivning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PwC granskat kommunens styrelse och nämnders protokollsskrivning. Syftet med granskningen har varit att pröva och bedöma om styrelsen och nämndernas protokoll hanteras på ett ändamålsenligt sätt, d.v.s. i enlighet med gällande lagstiftning och intern styrning.

Utifrån genomförd granskning är vår sammanfattande revisionella bedömning att nämndernas och kommunstyrelsens protokoll hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen baseras på att:

I sammanhanget noteras dock att justering av protokoll inom socialnämnden samt barn, kultur- och utbildningsnämnden har inte skett i enlighet med kommunallagen.

Inom miljö- och byggnämnden förekommer ärende med otydliga beslutsformuleringar.

Granskningsiakttagelser och bedömningar av kontrollmål redovisas i bifogad granskningsrapport.

I syfte att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer:

- Styrelsen och nämnderna säkerställer att justering av protokoll sker i enlighet med gällande lagstiftning.
- Styrelsen och nämnderna utvecklar beslutsformuleringar och ärendebeskrivningar i syfte att skapa tydlighet för både medborgare och verksamhet kring fattade beslut.

Rapporten översändes till kommunfullmäktiges presidium. Revisionen önskar svar från presidiet senast 2020-03-09 gällande hur presidiet ämnar hantera denna skrivelse med tillhörande revisionsrapport¹.

På uppdrag av kommunrevisorerna

Jan Rönngren
Ordförande

---

¹ Bilaga: Revisionsrapport – Protokollsskrivning, Strömsunds kommun 2019

Protokollskrivning

Strömsunds kommun

Februari 2020

Robert Bergman

Jacob Svensson

Revisionsrapport

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	3
lakttagelser och bedömningar	5
Uppfyller protokollen kraven i kommunallagen samt är protokollen tydliga?	5
Finns styrning hur respektive beslutande organ ska hantera sina protokoll?	6
Protokollen har tydliga rubriker, ärendebeskrivningar och beslutsformuleringar?	7
3. Bedömningar	10
Rekommendationer	10
Bilaga - Enkätresultat	11

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PwC granskat kommunens styrelse och nämnders protokollskrivning. Syftet med granskningen har varit att pröva och bedöma om Kommunstyrelsen, Socialnämnden, Barn, kultur- och utbildningsnämnden samt Miljö- och byggnämndens protokoll hanteras på ett ändamålsenligt sätt, d.v.s. i enlighet med gällande lagstiftning och intern styrning. Granskningen har skett utifrån följande kontrollmål:

- Protokollen uppfyller kraven i kommunallagen.
- Styrning finns hur respektive beslutande organ ska hantera sina protokoll.
- Protokollen har tydliga rubriker, ärendebeskrivningar och beslutsformuleringar (fokus på att protokollen är lätta att förstå).

Utifrån genomförd granskning är vår sammanfattande revisionella bedömning att nämndernas och kommunstyrelsens protokoll hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen baseras på att:

- Protokollen uppfyller i väsentlig grad kraven i kommunallagen.
- Styrning finns i form av bl.a. mallar och skrivregler.
- Protokollen innehåller till övervägande del tydliga rubriker, ärendebeskrivningar och beslutsformuleringar.

I sammanhanget noteras följande:

- Justering av protokoll inom socialnämnden samt barn, kultur- och utbildningsnämnden har inte skett i enlighet med kommunallagen.
- Inom miljö- och byggnämnden förekommer ärende med otydliga beslutsformuleringar.

Granskningsiakttagelser och bedömningar av kontrollmål redovisas i granskningsrapporten.

Rekommendationer

I syfte att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen och granskade nämnder:

- Säkerställ att justering av protokoll sker i enlighet med gällande lagstiftning.
- Fortsätta utveckla beslutsformuleringar och ärendebeskrivningar i syfte att skapa tydlighet för både medborgare och verksamhet kring fattade beslut.

2020-02-07

Robert Bergman

Uppdragsledare

Jacob Svensson

Projektledare

Inledning

Bakgrund

Styrelsen och nämndernas protokoll är en väsentlig del i upprättandet av demokratin. Det är därför viktigt att de är begripliga, trovärdiga och att de formellt är riktiga. Det är även viktigt att protokollen är tillgängliga. I kommunallagens (2017:725) 5 kap § 67-70 anges de minikrav som gäller för protokoll. Där anges bland annat att det av varje ärende ska framgå vilka förslag och yrkanden som läggs fram, ordningen i vilken ordföranden lagt fram förslag till beslut, vilka beslut som fattats, deltagare, reservationer etc.

Revisorerna i Strömsunds kommun har valt att göra en granskning avseende protokollskrivning inom kommunens styrelse och nämnder. I detta uppdrag är utgångspunkten att granskningen skall fokusera på protokollen ur formell synpunkt.

Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att pröva och bedöma om Kommunstyrelsens, Socialnämndens, Barn, kultur- och utbildningsnämndens samt Miljö- och byggnämndens protokoll hanteras på ett ändamålsenligt sätt, d.v.s. i enlighet med gällande lagstiftning och intern styrning.

Revisionskriterier

För denna granskning gör sig följande revisionskriterier gällande:

- Kommunallagen 5 kap § 65-70
- Delegationsordningar för respektive granskade nämnder.
- Kommuninterna styrdokument.

Kontrollmål

Följande kontrollmål ska besvaras:

- Protokollen uppfyller kraven i kommunallagen.
- Styrning finns hur respektive beslutande organ ska hantera sina protokoll.
- Protokollen har tydliga rubriker, ärendebeskrivningar och beslutsformuleringar (fokus på att protokollen är lätta att förstå).

Avgränsning, metod och faktakontroll

Inom ramen för denna granskning omfattas följande granskningsobjekt:

- Kommunstyrelse
- Socialnämnden
- Barn, - Kultur och Utbildningsnämnden
- Miljö- och byggnämnden

I övrigt avgränsas granskningen i tid till i huvudsak kalenderåret 2019.

Granskningen har skett genom analys av protokoll, inklusive bilagor, utifrån kommunallagens bestämmelser samt relevanta interna styrdokument. Intervjuer har genomförts med nämndsekreterare samt kommunsekreterare.

Innan rapporten fastställts har den genomgått faktakontroll hos berörda parter för att säkerställa en korrekt faktamässighet.

Iakttagelser och bedömningar

I detta kapitel behandlas de aktuella granskningsobjekten och de iakttagelser som vi observerat. Utifrån kontrollmålen beskrivs i korthet vilka iakttagelser som gjorts för respektive granskningsobjekt. Slutligen följer den bedömning som vi gör av respektive granskningsobjekt och kontrollmål.

Uppfyller protokollen kraven i kommunallagen samt är protokollen tydliga?

Kommunallagens bestämmelser i 5 kap § 67-70 som ställs på upprättat protokoll gör sig gällande för fullmäktige som för styrelse och nämnd. Kommunallagens krav på protokoll är minimikrav och utgörs av följande kriterier:

- Protokoll föras på ordförandens ansvar.
- I protokollet ska det tydligt framgå vilka ledamöter och ersättare som tjänstgjort samt även framgå vilka ärenden som handlagts.
- Ett protokoll ska för varje ärende tydligt redovisa:
  - Alla eventuella yrkanden och förslag som lagts fram och inte tagits tillbaka, om sådant framlagts vid sammanträdet.
  - Genomförda omröstningar, om sådana skett vid sammanträdet, samt hur de utfallit.
  - I vilken ordning ordföranden lagt fram förslag till beslut, vilka beslut som fattats och de eventuella reservationer som anmälts mot besluten.
  - Vilka ledamöter som har deltagit i besluten samt hur de har röstat vid öppna omröstningar, om sådana skett.
- Protokollet ska justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet.
- Senast andra dagen efter att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på anslagstavlan enligt vad som anges i kap 12 § 9-11. Av tillkännagivandet ska det tydligt framgå var protokollet finns tillgängligt och vilken dag det har anslagits.
- Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före utgången av den tid som gäller för överklagande, enligt 13 kap. 5 § första stycket, d.v.s. 3 veckor.

Granskningen har analyserat protokoll för kommunstyrelse (8 st), socialnämnden (7 st), barn, kultur- och utbildningsnämnden (8 st) samt bygg- och miljönämnden (4 st). Vår granskning visar att granskade protokoll till övervägande del uppfyller de krav som ställs i kommunallagen. Vår granskning visar följande:

- Alla eventuella yrkanden och förslag som lagts fram och inte tagits tillbaka, om sådant framlagts vid sammanträdet.
- Genomförda omröstningar, om sådana skett vid sammanträdet, samt hur de utfallit.
- I vilken ordning ordföranden lagt fram förslag till beslut, vilka beslut som fattats och de eventuella reservationer som anmälts mot besluten.
- Vilka ledamöter som har deltagit i besluten samt hur de har röstat vid öppna omröstningar, om sådana skett.

Granskningen visar vidare att samtliga granskade protokoll justerats inom 14 dagar efter sammanträdet, att senast 2 dagar efter ett protokolls justering har justeringen tillkännages på anslagstavlan, att det av tillkännagivandet framgår var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har tillkännagetts.

I vissa fall har vi inte kunnat göra någon bedömning eftersom vi inte kunnat se att vissa inslag förekommit i protokollen. Det har exempelvis inte gått att bedöma om ett protokoll följer kommunallagens minimikrav gällande omröstningar för de protokoll där vi inte kan se att någon omröstning skett. Detta innebär enbart att vi inte kan göra någon bedömning. Det ska understrykas att fallet fortfarande kan vara så att exempelvis en omröstning skett under ett sammanträde men inte redovisats i protokollet.

De avvikelser vi noterat rör följande:

Socialnämnden

Vi noterar i två fall att nämnden brutit gällande kommunallagens 8 kapitel och 12 paragraf avseende att *“Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på anslagstavlan”*. I ett av de granskade protokollen observeras att tillkännagivande sker tre (3) dagar efter datum för protokolls justerande.

Barn, Kultur- och Utbildningsnämnden

Vår granskning visat att tre (3) granskade protokoll tillkännages tre (3), fyra (4) respektive sju (7) dagar efter datum för protokolls justerande vilket inte är i enlighet med kommunallagens skrivelser avseende tillkännagivande av protokoll (Kap. 8 § 12).

Bedömning

Kommunstyrelsen och bygg- och miljönämnden uppfyller kommunallagens krav som ställs på ett protokolls innehåll.

Socialnämndens samt barn, kultur- och utbildningsnämnden uppfyller delvis kommunallagens krav som ställs på protokollens innehåll. Bedömningen baseras på att protokoll inte har justerats i enlighet med kommunallagens bestämmelser.

Finns styrning hur respektive beslutande organ ska hantera sina protokoll?

Kommunallagen reglerar inte närmare formerna för protokoll. Det kan därför finnas behov av lokal styrning inom detta område, exempelvis i form av riktlinjer och mallar.

Denna kontrollfråga syftar till att bedöma om respektive granskningsobjekt tillämpar styrning för hur de ska hantera sina protokoll.

Vår granskning kan inte styrka styrande dokument som antagits på politisk nivå, exempelvis beslutade riktlinjer/rutiner, som beskriver hur respektive nämnd och styrelse ska hantera sina protokoll.

På verksamhetsnivå finns styrning i form av digitala mallar för protokoll, tjänsteskrivelser och yttrande. Utöver detta återfinns vidare stöd i framtagna skrivregler som syftar till att skriva korrekta texter med ett lättbegripligt språk.

Av intervju med nämndsekreterare och kommunstyrelsens sekreterare framgår att det upplevs som tydligt hur protokoll ska skrivas och utformas. Det framgår även att

diskussioner gällande utformning av protokoll sker löpande vid behov på nämndsekreterare träffar, vilka hålls en gång i månaden. Vid dessa träffar ingår bl.a. sekreterare från respektive nämnder och styrelse. Vi kan vidare konstatera av intervju att skrivregler används vid behov.

Bedömning

Den revisionella bedömningen är att kontrollmålet uppfylls. Bedömningen baseras på att det finns styrning i form av mallar och skrivregler. Granskning visar på att inget ytterligare behov av vägledning förekommer.

Protokollen har tydliga rubriker, ärendebeskrivningar och beslutsformuleringar?

Kommunallagen ställer inga formella krav på hur ärenden och beslut ska formuleras. Det är dock väsentligt att protokollens ärenden och beslut är tydligt formulerade, både ur ett medborgarperspektiv men också ur ett verksamhetsperspektiv.

Denna kontrollfråga syftar till att bedöma om respektive granskningsobjekts protokoll har tydliga rubriker, ärendebeskrivningar och beslutsformuleringar. Fokus ligger på att protokollen är lätta att först. Inom ramen för denna granskning har följande kriterier utarbetats:

- *Rubriker*
  - Framgår det översiktligt av rubriken vad ärendet handlar om?
- *Ärendebeskrivningar*
  - Framgår det av ärendebeskrivningen tillräckligt detaljerat för att veta vad ärendet handlar om?
- *Beslutsformuleringar*
  - Är besluten tydliga, dvs framgår det tydliga beslutsformuleringar?

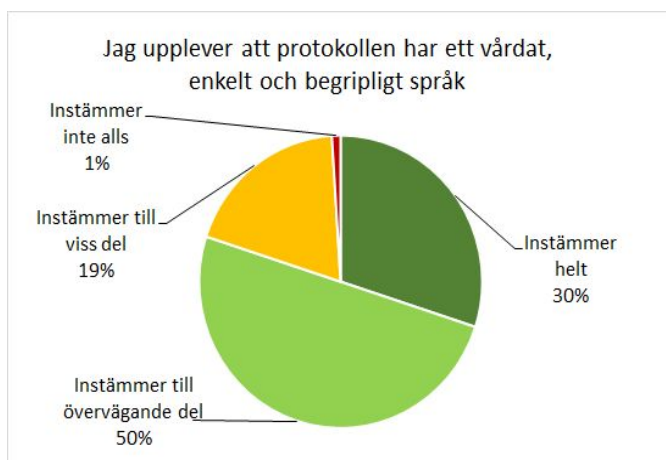
Vår granskning visar att samtliga granskade protokoll innehåller tydliga rubriker av vilka det tydligt framgår vad de olika ärendena handlar om samt tydliga ärendebeskrivningar. Vidare innehåller alla granskade protokoll tydliga beslut där det framgår av beslutformulering vad ärendet handlar om. Undantaget är miljö- och byggnämnden där det i tre (3) ärenden inte finns formella beslutsmeningar.

Inom ramen för granskningen har vi genomfört en enkät till samtliga tjänstepersoner och förtroendevalda i Strömsunds kommun. Totalt svarade 64 stycken på enkäten i sin helhet vilket motsvarar en svarsfrekvens på ca 58 %. För att ta del av enkäten och samtliga resultat, se bilaga.

Sammanfattningsvis framgår, av enkätsvaren, att bilden av kommunens protokoll generellt sett är positiv. Enkäten visar på att en majoritet anser att:

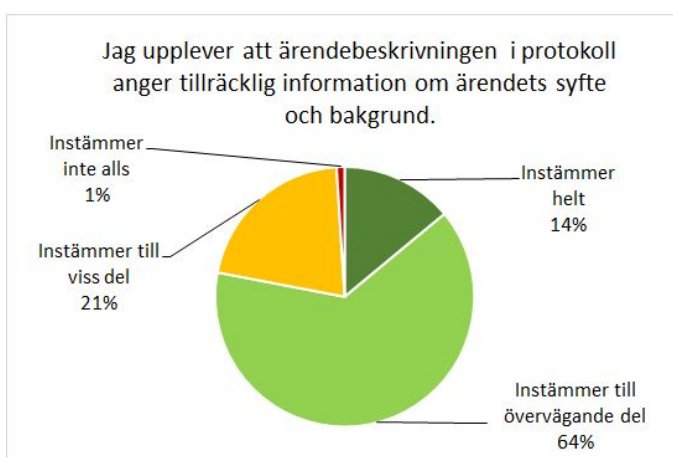
- protokoll till övervägande del har ett vardat, enkelt och begripligt språk
- ärendebeskrivningen i protokollen anger till övervägande del tillräcklig information om ärendets syfte och bakgrund
- det på ett tydligt sätt framgår av protokollen vad styrelsen/nämnden har beslutat.

Nedan redovisas enkätresultatet i urval:

Diagrammet till höger visar att 80 % av de svarande helt eller till övervägande del upplever att protokollen har ett vördat, enkelt och begripligt språk.

I enkäten framgår att andelen förtroendevalda ställde sig mer positiv i denna fråga.

Diagrammet visar att 78 % av de svarande helt eller till övervägande del upplever att ärendebeskrivningen i protokoll anger tillräcklig information om ärendets syfte och bakgrund.

Tjänstepersonerna tenderar att ställa sig mer negativ i denna fråga än förtroendevalda.

Diagrammet visar att 83 % av de svarande helt eller till övervägande del upplever att det på ett tydligt sätt framgår av protokollen vad styrelsen/nämnden har beslutat.

Tjänstepersonerna tenderar att ställa sig mer negativ i denna fråga.

I sammanhanget noteras att det område som respondenterna är mest kritisk till är hur tydligt det framgår vilka underlag som legat till grund för beslutet. Vår undersökning visar att 40 % instämmer inte alls/till viss del till påståendet. En majoritet upplever dock att det till övervägande del är tydligt.

Bedömning

Kommunstyrelsen, socialnämnden samt barn, kultur- och utbildningsnämnden bedöms uppfylla kontrollmålet. Miljö- och byggnämnden bedöms delvis uppfylla kontrollmålet.

Bedömningen baserat på att det till övervägande del är tydliga rubriker, ärendebeskrivningar och beslutsformuleringar i styrelsens och nämndernas protokoll. Dock noteras att det för miljö- och byggnämnden i tre (3) granskade ärenden saknas en tydligt beslutsformulering.

3. Bedömningar

Kontrollfrågor	Bedömning
Uppfyller protokollen kraven i kommunallagen?	Uppfyllt (KS, MBN) Underlag för revisionell bedömning : <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsens och nämndens protokoll följer kommunallagens minimikrav. Delvis (VSN, BKUN) Underlag för revisionell bedömning: <ul style="list-style-type: none"> - Justering har inte skett i enlighet med gällande lagstiftning.
Finns styrning hur respektive beslutande organ ska hantera sina protokoll?	Uppfyllt Underlag för revisionell bedömning: <ul style="list-style-type: none"> - Rutiner och mallar finns. - Inga indikationer på ytterligare behov av styrning föreligger.
Protokollen har tydliga rubriker, ärende- beskrivningar och beslutsformuleringar?	Uppfyllt (KS, VSN, BKUN) Underlag för revisionell bedömning: <ul style="list-style-type: none"> - Genomgång visar att protokoll i stort innehåller tydliga rubriker och ärendebeskrivningar beslutsformuleringar. - Enkätundersökning indikerar att förtroendevalda och tjänstemän upplever protokollen som tydligt utformade Delvis (MBN) <ul style="list-style-type: none"> - I tre (3) ärenden saknas formella beslutsmeningar.
Sammanfattande bedömning	Granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt.

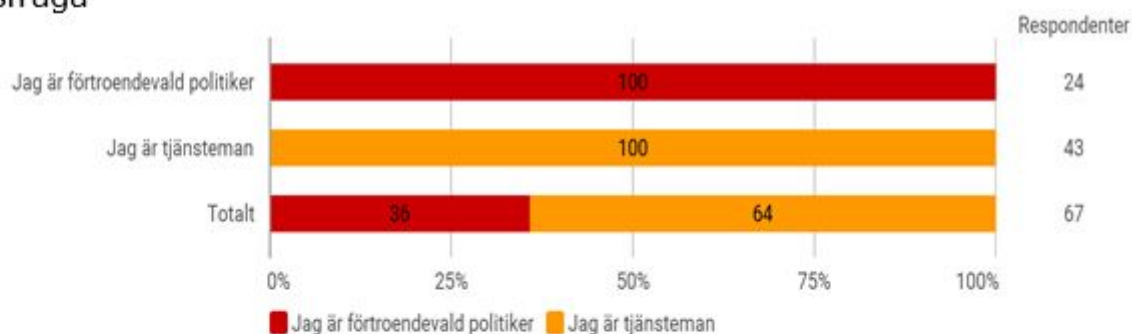
Rekommendationer

I syfte att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen och granskade nämnder:

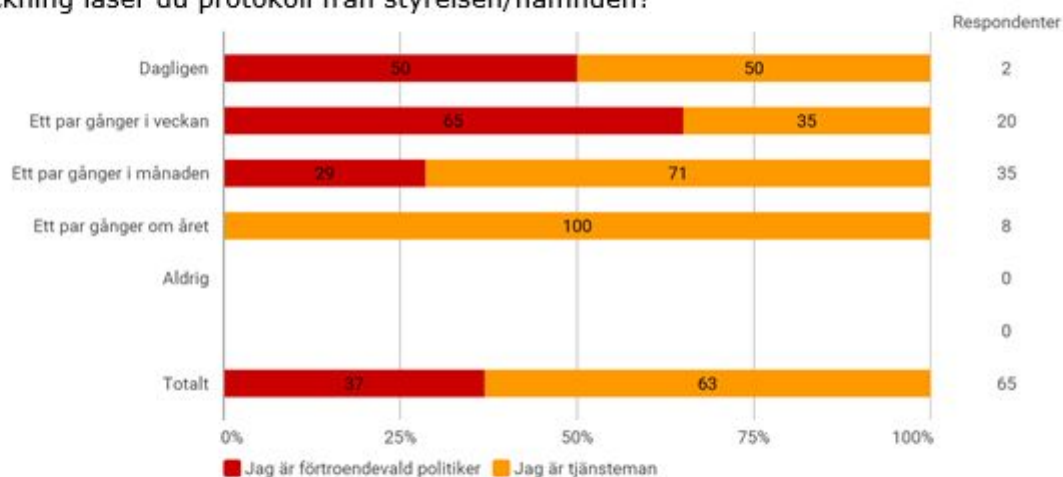
- Säkerställ att justering av protokoll sker i enlighet med gällande lagstiftning.
- Fortsätta utveckla beslutsformuleringar och ärendebeskrivningar i syfte att skapa tydlighet för både medborgare och verksamhet kring fattade beslut.

Bilaga - Enkätresultat

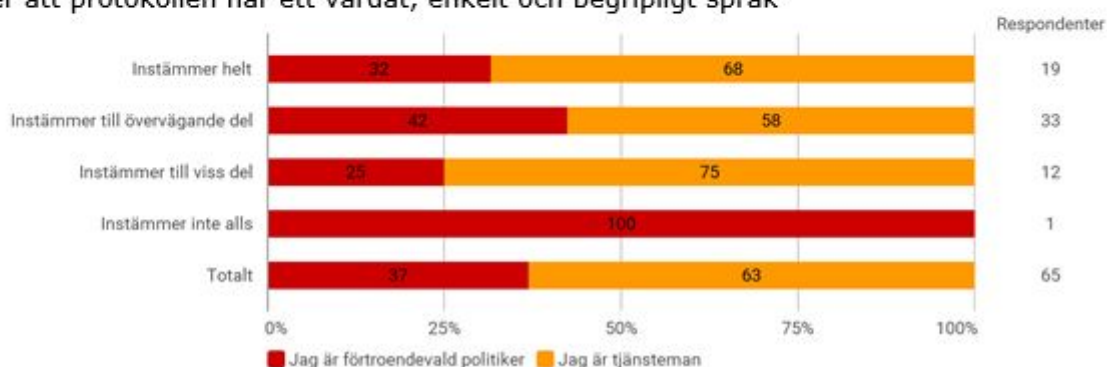
Bakgrundsfråga

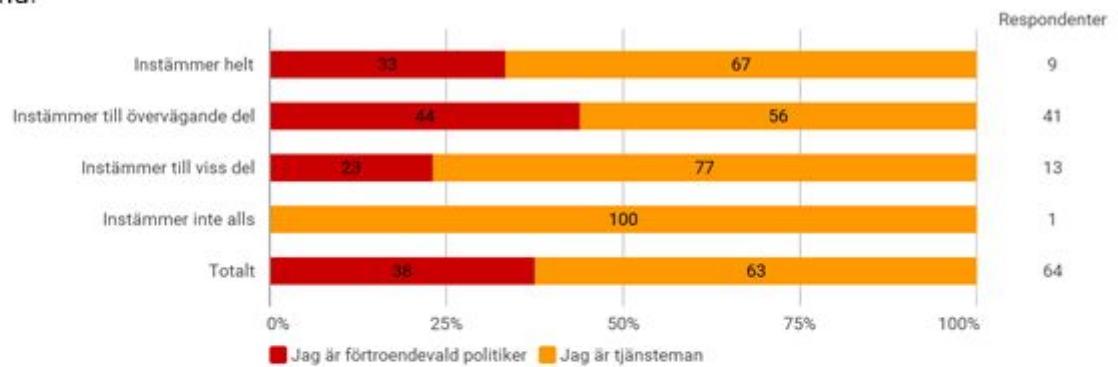
I vilken utsträckning läser du protokoll från styrelsen/nämnden?

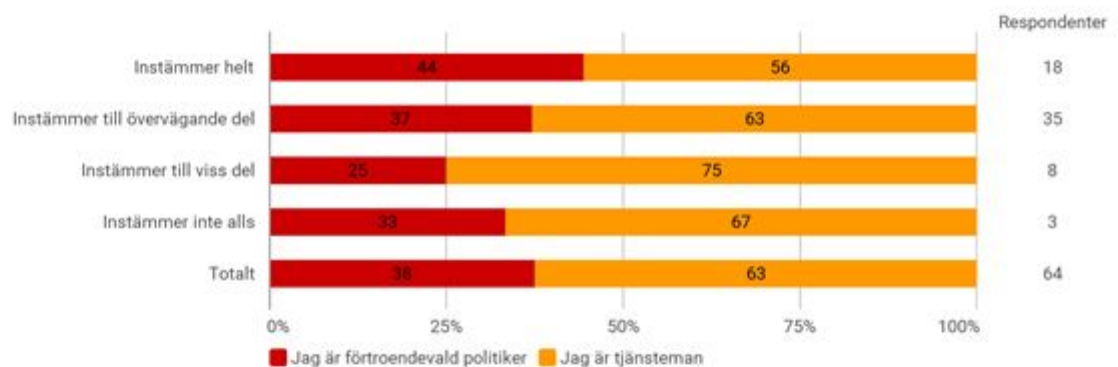
Jag upplever att protokollen har ett vårdat, enkelt och begripligt språk

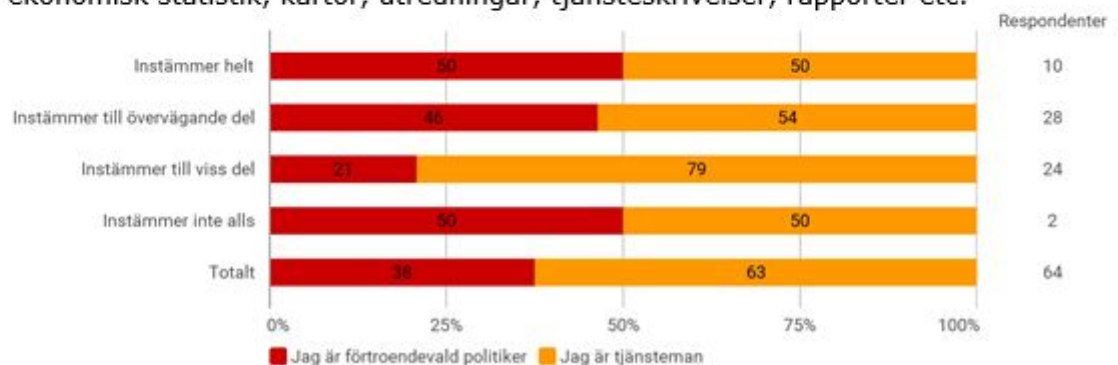
Jag upplever att ärendebeskrivningen i protokoll anger tillräcklig information om ärendets syfte och bakgrund.

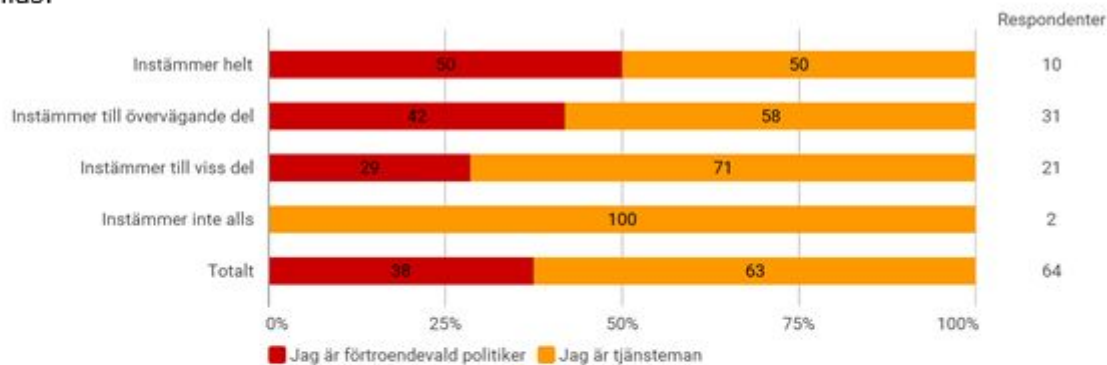
Jag upplever att det på ett tydligt sätt framgår av protokollen vad styrelsen/nämnden har beslutat.

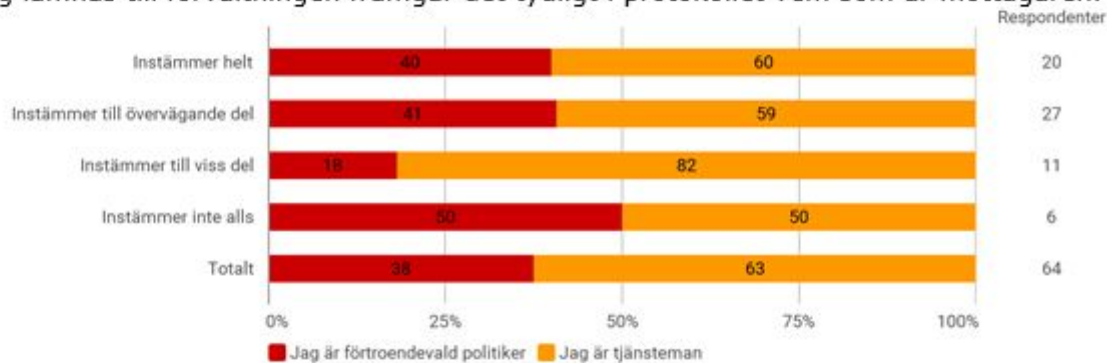
Jag upplever att det är tydligt vilka underlag som ligger till grund för beslut i protokollen
Exempelvis ekonomisk statistik, kartor, utredningar, tjänsteskrivelser, rapporter etc.

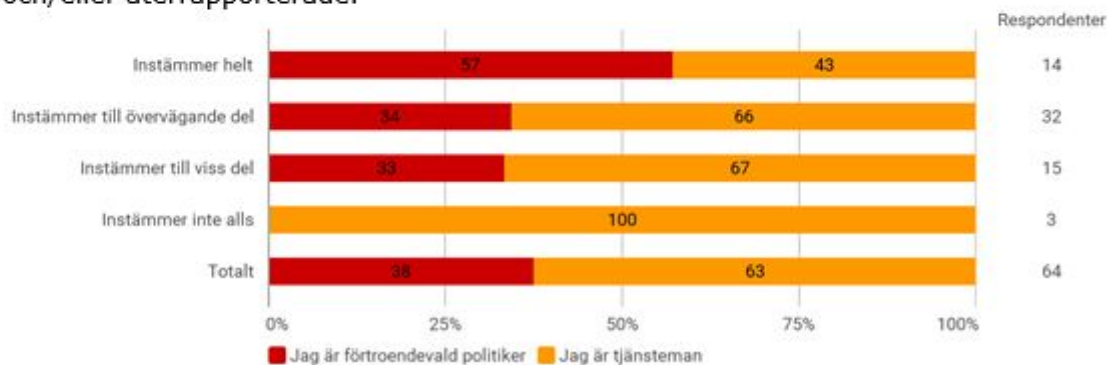
Jag upplever att uppdrag till förvaltningen är tydligt formulerade i protokollen, dvs vad som ska verkställas.

När uppdrag lämnas till förvaltningen framgår det tydligt i protokollet vem som är mottagaren.

När uppdrag lämnas till förvaltningen framgår det tydligt i protokollet när i tid beslut ska vara verkställda och/eller återrapporterade.

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Strömsunds kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2019-06-14. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.